

"KATILIM FİNANS SEKTÖRÜ HIZLI BİR BÜYÜME GÖSTERDİ.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Başkanı Fatih Karahan, katılım finansın bankacılık sektörü içerisindeki payının yüzde 8,3'e yükseldiğini belirterek, "Katılım finans sektörü büyümeye devam etmekte ve son yıllarda sektöre yeni girişler gerçekleşmektedir. Bu hızlı büyüme temposu, ülkemizde katılım finans sektörüne olan artan talebi göstermektedir." dedi.

AlBaraka İslam Ekonomisi Forumu tarafından, "Türkiye AlBaraka Zirveleri" kapsamında düzenlenen "2. İstanbul Dünya İslam Ekonomisi Zirvesi", İstanbul Finans Merkezi'ndeki Halkbank Genel Müdürlüğü'nde başladı.

Cumhurbaşkanlığı Yatırım ve Finans Ofisi, Türkiye Varlık Fonu (TVF), İslam İşbirliği Gençlik Forumu (ICYF), İbn Haldun Üniversitesi, İstanbul Finans Merkezi (İFM) ve AlBaraka Grubu işbirliğinde düzenlenen zirve, bu yıl "Etkili Bir Küresel Ekonomi Yolunda İslami Ekonomi Stratejileri" temasıyla gerçekleştiriliyor.

Zirvenin açılışında konuşan Fatih Karahan, Türkiye'de finansal sistemin derinleşmesinin sürdürülebilir büyümenin önemli bir bileşeni olduğunu kaydederek, toplumun farklı kesimlerinin finansal sisteme dahil edilmesi ve birikimlerin faydalı yatırımlara dönüşebilmesi için finansal araç çeşitliliğinin artırılması gerektiğini söyledi.

Karahan, "Bu perspektifle Türkiye'de katılım finansın finansal ürün ve hizmet çeşitliliğini geliştirmek yoluyla finansal piyasalarımızın gelişimine verdiği katkıyı önemsiyoruz." diye konuştu.

Türkiye'de özellikle son 10 yılda katılım finans sektörünün hızlı bir büyüme gösterdiğini anlatan Karahan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Katılım finansın bankacılık sektörü içerisindeki payı yüzde 5,3'ten yüzde 8,3'e yükselmiştir. Katılım finans sektörü büyümeye devam etmekte ve son yıllarda sektöre yeni girişler gerçekleşmektedir. Bu hızlı büyüme temposu, ülkemizde katılım finans sektörüne olan artan talebi göstermektedir. Yeni kuruluşların sektöre girmesiyle bir yandan sektörün büyüklüğü artarken, diğer taraftan rekabet koşulları iyileşmektedir. Katılım finans sektörü, finansal tasarruf araçlarını çeşitlendirerek ve finansal kapsayıcılığı artırarak finansal piyasaların gelişimine katkı vermektedir. Nitekim bu katkılar verilerden de görülebiliyor."

- "Katılım finans sektörü altın hesaplarıyla yastık altı tasarrufları ekonomiye kazandırıyor"

TCMB Başkanı Karahan, sektörün finansman olanaklarını ağırlıklı olarak KOBİ'lerin kullandığını belirterek, katılım finansın sunduğu ticari finansmanın bankacılık sektöründen aldığı payın artışından bahsetti.

Katılım finansın altın hesaplarıyla sektöre finansal araç çeşitliliği sunarak bankacılık sektörü dışındaki kesimlere erişim sağladığını anlatan Karahan, "Böylece, yastık altı

tasarrufların ekonomiye kazandırılmasını da teşvik ederek finansal kapsayıcılığa katkı sunuyor." şeklinde konuştu.

- "Makro ihtiyati düzenlemelerde katılım finans sektörünü dikkate alıyoruz"

Fatih Karahan, küresel anlamda para politikası araçlarının çeşitliliğinin arttığı ve makro ihtiyati araçlarının daha yaygın kullanıldığı bir dönemde olduklarını kaydederek, sözlerine şöyle devam etti:

"TCMB olarak biz de hem likidite araçlarımızı hem de makro ihtiyati çerçevemizi dönem dönem güncelliyoruz. Bu güncellemeleri yaparken katılım finansın iş modelindeki farklılıkları dikkate alıyor ve gerektiği yerde farklılaştırmalar yaparak ya da alternatif araçlar uygulamaya koyarak sektörün gelişimini destekliyoruz. Özellikle geleneksel likidite yönetim araçlarının katılım finans ilkeleriyle uyumlu olmaması, katılım finans kurumlarının finansal sistem içinde verimli bir şekilde faaliyet göstermesini sınırlandırabiliyor. Bu nedenle konvansiyonel bankalarla benzer koşullarda likiditeye erişim ve uygun likidite risk yönetim mekanizmalarının geliştirilmesi, sektörün büyüme potansiyeline katkıda bulunmakta. Bu bağlamda, katılım finans kuruluşlarının bankamızın sağladığı likidite olanaklarına erişimi için operasyonel çerçevede, sözleşmelerde ve araçlarda gerekli olan yeni düzenlemeleri, değişiklikleri ve alternatif yöntemleri 2010 yılından bu yana kademeli olarak uygulamaya koyuyoruz."

Karahan, bu çalışmaların en önemli sonuçlarından birinin, "katılım finans kuruluşlarının açık piyasa işlemlerine diğer bankalarla eşit koşullarda erişimlerinin sağlanması" olduğunu belirterek, son zamanlarda ise dönem dönem görülen likidite fazlası nedeniyle sterilizasyon çeşitliliğinin önem kazandığını söyledi.

Konvansiyonel bankalar için ağırlıklı olarak depo ihalelerini etkin bir şekilde kullandıklarını dile getiren Karahan, bu sterilizasyon yönteminin etkin bir şekilde kullanılmadığı katılım finans sektörüne yönelik alternatif araçlar geliştirdiklerini bildirdi.

- "Katılım finansa özel ihtiyaçları ve şartları göz önünde bulunduruyoruz"

TCMB Başkanı Karahan, katılım finans sektörüne yönelik geliştirdikleri alternatif araçlara ilişkin bilgiler vererek, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Son dönemde likidite fazlasının gerilemesiyle döviz cinsi ters swap işlemlerini sonlandırdık. Ancak bu işlemleri ilerleyen dönemlerde tekrar sterilizasyon ihtiyacı olması halinde kullanılabileceği bir araç olarak tutuyoruz. Böylece, katılım finans ilkeleriyle uyumlu araçlarda bu sektöre yönelik sterilizasyon işlemlerini de etkin bir şekilde gerçekleştirdik. Likidite yönetimine benzer şekilde makro ihtiyati çerçevemizi de tasarlarken, katılım finansı özel ihtiyaçları ve şartları göz önünde bulunduruyoruz.

Örneğin, katılım finans ilkelerine uyumlu olan zorunlu karşılıklara telafi ödemesi mekanizmasını geliştirdik. Ayrıca makro ihtiyati tedbirleri uygularken, katılım finans kuruluşlarının hedef ve yükümlülüklerini de farklılaştırıyoruz. Buna ilave eden TCMB kredi programlarına katılım bankalarınca da aracılık edilebilmesi için özel bir yatırım vekalet yöntemi kurguladık. Böylece yatırım taahhütlü avans finansmanı (YTAK) ile ihracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont finansmanı imkanlarına katılım bankaları aracılığıyla erişim imkanı tanıdık."

Karahan, tüm bu atılan adımların bir neticesi olarak likidite açığı veya fazlası olduğu dönemlerde geleneksel ve katılım gösterge getiri oranlarının birbiriyle uyumlu hareket ettiğini gözlemlediklerini bildirdi.

- "Türkiye'de katılım finansının büyüme potansiyeli yüksek"

Fatih Karahan, katılım finans sektörünün sadece Türkiye'de değil, küresel olarak da hızla büyüdüğünü belirterek, şu bilgileri verdi:

"Küresel İslami finans varlıkları 2024 itibarıyla yaklaşık 3,9 trilyon dolara ulaştı. Sektörün büyüme hızı oldukça yüksek. Sektör son 10 yılda ortalama yüzde 8,4 büyüdü. Türkiye, küresel İslami bankacılık varlıklarında yaklaşık yüzde 3'lük bir paya sahipken, kamu ve özel sektör sukuk ihraç payları sırasıyla yüzde 4,1, yüzde 22,5. Bu rakamlar, Türkiye'de de katılım finansının büyüme potansiyelinin yüksek olmaya devam ettiğini ima ediyor. Sektörün küresel piyasada büyüme hızını sürdürebilmesi için piyasa derinliğinin artması ve özellikle kısa vadeli likidite imkanlarının genişlemesi oldukça önemli. Bu bağlamda, yüksek kaliteli likit varlık eksikliği, katılım finans sektöründe dünya genelinde sektörün yaşadığı önemli bir zorluk olarak öne çıkıyor."

Karahan, ikincil piyasaların derinleşmesi ve düzenli sukuk ihraçları hususunda sektörde derinliğe ve ürün çeşitliğine ihtiyaç bulunduğunu kaydederek, "Bu çerçevede, bankamızın da kurucu ortakları arasında yer aldığı Uluslararası İslami Likidite Yönetimi Kurulu (IILM), küresel katılım finans sektörünün önde gelen pazarlarında kısa vadeli sukuk ihracı gerçekleştirdi. Biz dahil hissedarların çoğu, yıllık temettülerini tekrar kurum sermayesine ekleyerek IILM'nin büyümesine destek oluyor." diye konuştu.

İlk IILM sukuk ihracının 2013 yılında gerçekleştirildiğini anımsatan Karahan, bu zamana kadar toplam ihraç tutarının 120 milyar dolarına ulaştığını bildirdi.

Sektörün önünde zorlukların yanı sıra küresel fırsatların da bulunduğunu dile getiren Karahan, bu fırsatlara ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

- "Türkiye'nin ESG temalı ihraçlarında katılım finansının önemli rol almasını bekliyoruz"

TCMB Başkanı Karahan, yeşil dönüşüm ve çevreye duyarlılığın katılım finans sektörü açısından önemine işaret ederek, sözlerini şöyle tamamladı:

"Gelişmekte olan ülkelerin yeşil dönüşüm için finansman ihtiyacı bu piyasanın büyümeye devam edeceğine işaret etmekte. Katılım finans sektörü küresel ESG (çevresel, sosyal ve yönetim) trendlerine entegre olma potansiyeline sahip görünüyor ve bu alanda sektör için önemli bir büyüme fırsatı bulunmakta. Bu kapsamda Türkiye'nin ESG temalı ihraçlarında katılım finansının önemli bir rol almasını bekliyoruz."